

Digitales Brandenburg

hosted by **Universitätsbibliothek Potsdam**

Masa' be-'erets ha-qedem

Deinard, Ephraim

Presburg, 643 [1882/1883]

יעסמ תישאר.

[urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:kobv:517-vlib-11815)

ראשית מסעי.

עוד בימי ילדותי החלה רוח תשוקה עזה לפעמני, לנסוע לראות את כל הארץ, אף כי בלי כל מטרה ידועה לנגד עיני; אולם כאשר גדלתי והייתי לאיש, והחצי מתאות ילדותי כבר נמלא, אחרי אשר תרתי שני חלקי תבל; הוחלתי בכליון עינים אל המקרה אשר יביא לי סבה נכונה לתור את הארץ הקדושה ומצרים, ערש אבותינו, למיום היה ישראל לגוי עד אבוד גירו. ואף כי בימי נעורי כבר הייתי פעם אחת בארץ הקדושה והתמהמתי שמה ימים אחדים, אפס אז היה מסעי בלי כל מטרה מדעית, וגם העת הקצרה לא הספיקה לי להתבונן על כל אשר ראו עיני, כי על כן בערה בי התשוקה עוד יותר לראותה עוד הפעם כעת, למען אתבונן עליה ועל קדמוניותיה בעינים פקוחות; ותהלה לאל תקותי נמלאה בקיץ שנת תר"מ, וזה הדבר: אחד מגדולי ישראל בארצנו, שר ואלוף ביהודה ה' ק' אוהבי ומיודעי כאו, שם עינו עלי ללכת ירושלימה, להתבונן על כל השערוריות הנעשות בה, אשר כל כתבי העתים לישראל מלאים מהן, ולראות אם כצעתה הבאה על אחינו, השוכנים בהר ציון, עשו. וראש משרתו היה לדעת מחסור העם שמה, למען ידע במה להיטיב מצבו החומרי והמוסרי, ולתכלית הזאת נדב נדיב הלב הזה סך גדול לכונן באה"ק איזה דבר טוב ומועיל על הוצאותיו, ואחרי אשר אודיעהו מכל אשר ראו עיני, יעלה גם הוא ירושלימה. הנה כי בן היתה משרת מסעי רק לראות את הארץ הקדושה, אפס מסכות שונות אלצוני לאחוז דרכי מצרימה ראשונה, כאשר יראה הקורא בכשך דברי.

מקץ חדש אב שנת תר"ם שבתי לביתי מפעשערסבורג, אשר שבה ראיתי את פני אוהבי הנדיב הנזכר, ואתמהמה בביתי ימים אחדים, להבין את כל הדברים הנחוצים לי למסע בארץ הקדש. ביום השבת בבקר כ"א אלול קבלתי טעלעגראממא מאוהבי הגביר המשכיל ה' ישראל בלום מקערטש (יליד ווילנא), כי גם הוא נכון לנסוע עמדי ומחכה לבואי. ביום ב' כ"ג אלול לפנות ערב ישבתי על אנית הקיטור בבערדיאנסק לנסוע קערטשה. האניה עמדה על החוף נכונה ללכת לדרכה, ופתאום התחולל רוח סער איום, וגשם מכול מים התפרץ ברעם ורעש, ויהי קולות וברקים נוראים, והים הולך וסוער לחרדת לב, עד כי לא נועז רב החובל לעזוב את החוף כל הלילה. גם לביתי לא יכלתי לשוב מפני מבול הגשם, ונאלצתי להשאר על האניה למורת רוחי. הדבר הזה היה לי כמבשר רעה על דרכי; ולו מאמין לכל דבר הייתי, כי עתה היה לי מקום להאמין כי רע היה בעיני ההשגחה העליונה דבר לכתתי לארץ אבותינו, כאשר יאמינו רבים כי רק צדיקי הדור יחידי סגולה

זוכים לבוא בשלום אל הארץ הקדושה; ואלה אשר לא בין הצדיקים חלקם, ימותו בדרך טרם תדרוך עוד כף רגלם על אדמת הקדש. ואמנם בשנים עברו, בעוד אשר בנתיבות הים היו צלמות ולא סדרים, והנוסע נאלץ לשאת תלאות נוראות דרך ארצות הפראים, לא יפלא איפוא אם רבים מהנוסעים מתו בדרך, ובא האות על זאת, כי אף אם אינני מחסירי וויזניצא, ולא נין ולא נכר להמשוגע מברעסלוי, בכל זאת לא פתי בדרך, כאשר תחזינה עיניכם כיום הזה.

יום ג' בבקר בעלות השחר, עזבה אניתנו את החוף, אף כי לא חרל עוד הסער. האניה התנודדה כשכור, והנוסעים כלם שכבו למעצבה, זה צועק מכאב לב כי נקפאו עצמותיו מקרה, וזה סמר בשרו מפחד. אלה יתנוללו בקיאים לנועל נפש, ואלה נופלים מהמטות העליונות ארצה כפגרים מתים; ורק אני ועוד שני אנשים צעירים לימים, עמדנו הכן על עמדנו והסער לא נגע בנו לרעה, ומה גם אנכי אשר כבר הסכנתי רבות במסעותי על הים, וביחוד על ים האזווי, אשר לא פעם ושתים נסיתי לשאת את שעשועיו בדומיה, אפס כאשר רד היום והסער הלך וחזק, עד כי השליך גלים נוראים על ספון האניה, או נלאיתי נשוא, וגם גבורת שני האנשים, אשר ישבו אתי בחרר, לא עמדה להם. זאת היתה הפעם הראשונה משלשים ושמונה נסיעות גדולות, אשר עשיתי על הים, להקלות במחלת הים, וכן שבענו תלאות אין קץ כל הלילה הנורא ההוא, עד אשר האיר השחר, ואז נח הים מועפו. בעת ההיא עברנו על פני העיר העתיקה יעני-קאלע, אשר כבר בא זכרה בספרי "מסע בחצי האי קרים"¹). והנה ענן כבד וטל עב כסו את כל פני האויר, עד אשר לא ראינו איש את אחיו ממרחק שלש אמות, ואף כי כבר היינו קרובים לקערטש, בכל זאת אבד רב החובל דרך הים, ולא ידע אנה יפנה, ויצו לירות מן האניה איזה פעמים בכלי תותח, ולשמחת לבבנו שמענו קול צלצל הפעמון מעל החוף כמענה על שאלת רב החובל, אכן תחת אשר היה לו לפנות ימינה, הוליד את האניה בדרך ישרה ממול המצודה העומדת על ראש שן סלע כבד ופתאום השמיעו העומדים על קרן האניה קול צעקה גדולה, כי קרבה האניה אל שן הסלע, ועוד מעט תתפוצץ לרסיסים. לקול הצעקה חשנו כלנו לראות את המות העומד ממולנו, והנה אהה, זועה! עוד רגע ועצמותינו לפי שאול תפורנה. אך הודות לאל כי מהר רב החובל להעתיק את האניה לשוב אחר בעוד מועד, ובכן נצלנו מהסכנה האיומה אשר רחפה על ראשינו, אפס בזאת עוד לא מלאה סאת תלאותינו, כי בעוד אשר רב החובל עושה הנה והנה, למצוא את הדרך הנכונה. עמדה האניה כמו נד על גבעת חול, ולא ירדה מינה רק אחרי עמל רב, ובכן עבר גם הפחד הזה מעלינו בלי כל אסון, ונבוא לקערטש בשלום.

¹ נדפס בווארשוי בקיץ תר"מ.

שני ימים ישבתי בקערטש, בבית ירדני ה' בלום, לחכות על האניה הגדולה הבאה מקו-קו. לשאת אותנו לסעוואסטאפאל, ובמשך הימים האלה הכין רעי ה' בלום את כל הדברים והחפצים הנחוצים למסענו: תעודות מסע לחו"ל, מפות הארץ, קני רובה, קני מבט, מודרי חם האויר וספרי מסע שונים וכאלה. וביום ו' בבקר בשעה התשיעית יצאנו אל חוף הים בלוית איזה מאוהבינו, אשר הלכו לברכנו בברכת הפרידה. האניה "קאצעבו" עזבה את חוף הים השחור, ותלך לרכה מערנות, חם האויר עמד על שש עשרה מעלות. מי הים נחו שקטו, עד כי לא חסר לנו דבר, ונהיה שמחים. האניה היתה מלאה כצאן אדם, ובין היושבים על הספון נמצא איש צעיר לימים מאחינו הקרימצאקים, איש ידוע חולי, אשר שב מעבודת הצבא, וישכב למעצבה, בירכתי האניה; והנה נגש אליו נזיר יוני, איש רם הקומה כגלית הפלשתי, ויכהו אל החמש, יען לפי דבריו ישב על מקומו אשר הכין לעצמו. הקרימצאקי החולה האמלל החל לבכות בדמעות שלישי, ולא יכול למוש ממקומו, ופתאום התנשא רב החובל וירץ אל האמלל כפריץ חיות, ויוסף עוד להכותו מכה רבה, ויצו לאסרהו בחבלים¹). דמי רתה בקרבי כסיר נפות, בראותי את הרוצח הזה מכה איש עברי חנם על לא דבר, רק יען כי חטא חטאה גדולה להולד על ברכי העם הנושן בתבל, בן מלכי קדם, צאצאי הנביאים והמשוררים הקדושים, ולא אחד בהם רועה חזירים כאבות הקאפיטאן הנכבד. ולא לבד אנחנו היהודים, כי אם גם כל אנשי האניה הנוצרים, התעוררו על הנבלה הזאת. ורעי ה' בלום נגש אליו וידרוש מימנו בחוקת היר לתת לנו את ספר הקובלנא אשר על האניה, למען נכתוב בו את כל אשר ראו עינינו, והעד עדים, כחוק המדינה. אפס רב החובל לא נתן לו את שאלתו, באמרו, כי ספר כזה לא נמצא באניתו, ואף כי ידענו ברור כי כחש לנו, אך לא יכולנו לדון עם מי שתקיף מימנו, אחרי אשר אדון האניה הוא, אשר על כן נועצנו להתאונן עליו באזני השופט בבואנו לחוף פעאדאסיע. בשעה הרביעית אחרי הצהרים הגענו לפעאדאסיע, ואנחנו מהרנו להביא את משפט האמלל לפני פקיד הפאליצי, אשר עלה אל האניה וישב בחדר רב החובל לשתות יין אתו. וגם בלעדי אנדר יבין כל איש, כי השופט הצדיק הזה לא אבה גם לשמוע תלונתנו נגד אוהבו, אשר יחדו קדשו על היין זה לפני רגע. בראותי כי גם זה לא הועיל לנו, לקחתי את הקרימצאקי ועוד שבעה יהודים ושני נוצרים משכתי אחרי ללכת אל ראש השופטים, אך הקרימצאקי היה נחפו לרכו לבוא לביתו על יום השבת, לקאראסובאזאר, כי על כן בלכתנו דרך רחובות העיר, התחמק ממנו, ועקבותיו

¹ הנבל הזה נודע כבר בקרים וקו-קו למרצח בכלל וצורר היהודים בפרט, עד אשר כבר עמד איזה פעמים לפני כסא משפט על זדונו ואכזריות לבו, אשר התאכזר אל הנוסעים, כאשר ראו עיני בשנת 1874 בבית משפט הגליל בסעוואסטאפאל.

לא נודעו, ונאלצתי לשוב אל האניה, ולהמרצח הצליח עוד הפעם לצאת נקי. ומי יודע כמה מעשי רצח יעשה עוד, אם יאריך ימים להיות אלוף לראש האניה.

בשעה התשיעית בלילה עזבה אניתנו את חוף פעאדאסיע ללכת סע-וואסטאפאלה. הלילה היה ליל בהיר, כוכבי נשף היו זרועים על כל פני רקיע השמים המהורים אשר יצמין מאד במראהו הנפלא, פה על החפים הדרומים בקרים. לימיננו יתנשאו רכסי הררי „יאלא“ התומכים באמת עבי שחקים ברום חסנם. וכן עבר עלינו הלילה בשלות השקט, עד בואנו בשעה הששית בבקר ליאלטא, או כאשר יכנוה הסופרים הרוסים „ניצא הרוסית“, כי אמנם מעטים בתבל מקומות כאלה, אשר שוה הטבע עליהם הוד והדר במדה נפרזה, כעל העיר הזאת. חפצנו לרדת אל העיר והנה הגד לנו כי תמול בא הקיסר יר"ה אל העיר, ופקידי הפאליציי ינשאו מאד את האורחים הבאים שמה, כי על כן חדלנו מחפצנו, ובעוד שתי שעות עזבה האניה את החוף ונבוא לסעוואסטאפאל ביום השבת כ"ח אלול, בשעה השניה אחרי הצות היום.

ביום א' בבקר, בשעה התשיעית, ישבנו באניה הגדולה „וולאדימיר“ ללכת קאנסטאנטינאפאלה. האניה הזאת הולכת רק פעם אחת בשרוע, כי על כן לא יכלנו לחכות עוד, ונסע לרכנו, אף כי מחר היה ראש השנה, ולא נעים היה לנו לשבת באניה ביום ההוא. האויר היה חם ונעים מאד. מי הים שקטו ונסע בטח לרוחב הים השחור משך שלשים שעות. ביום ב' בשעה השניה, אחרי חצי היום, באנו אל קצה לשון ים הבאספארי. ענג אין קץ תשבע עין הנוסע להביט במבט אחד על שני חלקי תבל אזיא ואיראפא, הרחוקים זה מזה כחצי וויערסט, ורק לשון ים מפרדת ביניהם. האניה עמדה משך איזה רגעים, טרם ירד אחד מפקדיה, להודיע לשומרי הגבול דבר בוא האניה, כחוק לכל האניות הבאות מארץ אחרת, ואחרי כן נסענו לאורך הבאספארום במשך שתי שעות. נעים המחזה מאד לראות את העיר הגדולה הזאת, קאנסטאנטינאפעל, בנויה בנוה על שני חפי הבאספארום כשני עבריו על גבעות נשאות. תבנית הבנינים המפוארים המשוונים מבניני אירופא, גני חמד מרהיבי עין עם המון אניות, אשר תרניהן יראו ממרחק כיער גדול, וראשי מגדלי בתי התפלה הרבים, אשר אין ספורות למו, כל אלה יחד, אם יראו לעיני הנוסע ברגע אחד, יתענג וישתומם באמת על המחזה. עוד לא קרבה אניתנו אל חוף הגאלטא, והנה הכון סירות דוגה סבינו כדבורים מכל עבר ופנה, עד כי הביאו את האניה כבמצור. מספר האניות הקטנות האלה היה למצער שלש מאות, וברגע אחד, עוד טרם הורידו המלחים את סלם האניה, למען יוכלו הנוסעים לרדת, עלו בעלי האניות הקטנות על ידיהם ורגליהם אל אניתנו כעכברים, להוריד ממנה את הנוסעים אשר היו בה, לא יותר מחמיש עשרה איש, ובכל אשר עמלנו לחכות עד

אשר תעבור המהומה והמבוכה והמון הקולות מהתוגרמים, לא הצליח הפצננו, אחרי אשר התנפלו עלינו כזאבי ערבות, ויחטפו את הפצינו בחוקת היר, להוליכנו אל החוף ואותנו משכו אחריהם; ואמנם לא יפלא כי בן איירופא אשר לא ראה מהומה כזאת מעולם, ישתומם ויבהל ולא ידע מה לעשות, עד כי לא ייקר בעיניו כל מחיר רק למען יצא לחפשי מידי האדונים הקשים האלה, ואחרי אשר הודיעו לנו את המחיר אשר עלינו לשלם, ירדנו אל האניה הקטנה, ובעוד רגעים אחדים היינו בעיר ונפלאתי כאד כי לא בא כל איש לבקר את אמתחות הנוסעים, אם לא הביאו אתם סחורות ארץ אחרת. אפס אחרי כן נודע לי, כי לא יען כי חפשית גמורה כזאת שולטת בארץ, קרתה לנו כזאת, כי אם יען היום הראשון לחג "קורבאן באיראם" היה היום ההוא, אשר כלם היו טרודים בשמחת החג הגדול הזה. אני נשארתי על החוף לשכור את החפצים ובן לויתי הלך אל העיר, לתור לנו מלון אשר ייטב בעינינו, ובעוד רגעים אחדים שב אלי ושני תוגרמים נושאי סבל לקחו את מלתחותינו, ונלך אל המלון "ברעסלוי" ברחוב Moumhané Nr. 157 בעצם חלק העיר גאלאטא אשר אדון בית המלון הוא אשכנזי יליד זאכסען, ונמצא שמה חדר נקי וגדול על המכפלה הרביעית, ובעלת הבית הביאה לנו קאפפּע ולחם נקי ונסעוד את לבנו. פתחנו את חלון חדרנו, וברגע ההוא נשמע המון קולות רעם כלי תותח מכל עבר ופנה, עד כי התנוודדו קירות הבית; ולו לא ידענו כי ברגע זה עזבו הנוסעים הנושאים יריעה יקרה למעקקא את בית התפלה הגדול, כי עתה נקל היה להאמין כי אויב נורא התנפל על העיר ללכדה ברעם ורעש. כשעה תמימה ארכה זמרת התותחים, עד כי צללו אזנינו ולא יכלנו לדבר איש אל רעהו דבר, עד תם הרעש, ואחרי כן הלכנו לרחובות העיר, וברגע הראשון נקל היה להכיר כי באזיא אנחנו — אף כי חלק העיר גאלאטא עומד על החוף האיירופי. — פה גמלים וחמורים נושאי משא, הולכים אחד אחר אחד לאורך הרחוב הצר ודוחפים את האנשים ההולכים בצדי הרחוב, ולפעמים לא רחוקות יהיו מרמס לרגל החמור והגמל, אף כי תוגרמי אחד הולך מאחריהם וצועק בקולות משונים, להזהיר את ההולכים רגלי; ושם כלבים לרבבות יתגוללו על רצפת הרחוב כפגרים מתים, ואין איש אשר ירגיזם ממנוחתם כחק למוסלמאנים. ואם איש זר, אשר לא ידע להזהר, יעיז לנגוע בהם, להגות אותם מן המסלה, כרה תהיה אחריתו, יען כל רואה מהמאמינים יחשוב לו לצדקה להכותו מכה רבה, כאשר ראו עיני. פה ושם יושבים שלומי אמוני איסלאם ורגליהם תחת ירכם, אצל בתי הקאפּפּא, אשר אין מספר למו, ומקטרת ארוכה (ארגעלע) בפייהם כל היום ומדברים בנחת, או יושבים בדומיה ועיניהם נשואות אל השמים. באחת אדבר, כי בן איירופא יוכל לתאר לו ציור נאמן מכל סדרי אזיא עם כל המון צבעיה השונים והמשונים, אם יראה רק את העיר הזאת.

אני ורעי הלכנו לראות את העיר וכל סגלות מחמדיה, אשר תמלאינה

הנשי כבוד וענג נפש בלב המוסלמאני, בזכור אותך, אשר כזאת ראינו גם
אנחנו כאשר קרבנו אל העיר. התוגרמים אשר היו אתנו באניה, לא גרעו
עיניהם מעיר מקדשם אף רגע, ועליצות נפשם התרוצצה ממבטי עיניהם
עד כי היו נכונים לצאת גם במחול משחקים מרב עונג; אכן יען כי העיר
הזאת לא מוורה היתה לי מימים עברו, על כן לא ראיתי בה כל חדש כמעט.
גם היום ראיתי פה היכל נחמד ואצלו גל אבנים, שרידי הרבות קדומות,
ושם כעצם רחוב העיר יער עצי קפריסין עתיקי יומין, נטועים על פני הצר
המות להמאמינים, או גלי אבנים ומצבות קבר מתגוללות בקמזן בין הבתים
אשר הן הנה לאות נאמן כי נעים להמחמדי להשתעשע תמיד על קברי בני
משפחתו. והחדשה האחת אשר ראיתי, היא מסלת הברזל הנמשכת בכח
סוסים לאורך חוף הגאלאטא. וכן גדול היה תמחוני בראותי את החדשה, כי
רבים נאחינו ישבו בחנויותיהם למכור את סחורתם בימי ראש השנה כבימי
חיל, אשר כזאת אמנם לא קייתי לראות מהיהודי האזיאטי הקנאי. אפס במשך
דברי יראה הקורא, כי לצריקים גמורים נחשבו אלה בעיני לעמתי אחינו
היושבים בערי הנוף בתוגרמה, גדיכענלאנד ומצרים, אשר שמה שובבו באמת
מישובה נצחת, עד כי לא יעברו ימים רבים וישכחו גם את לאום מחצבתם.
אחרי אשר העיר הזאת לא היתה משרת מסעי כעת, על כן לא הפצתי
להתמחה בה זמן רב, ובכן ראינו להכין לנו את כל הדרוש אל המסע
ליפו. שאלנו בכל בתי האגענטען מתי נמצא אניה, והנה הגד לנו כי אניות
תוגרמה לא תלכנה כלל, לחפי הים התיכון, רק עד סמירנא (אזמיר), אשר
על כן על הנוסע לבקש לו רק אניה רוסית, צרפתית או עסטרייכית. כל
אנית ממלכה אחת הולכת פעם בשבוע ישר לאלכסנדריא של מצרים, ובשבוע
השני ליפו. מחיר המסע לאלכסנדריא בזול הוא נגד המחיר ליפו, יען האניה
ההולכת לאלכסנדריא לא תעמוד רק בשתי ערים בדרך כי על כן לא תבוא
האניה הרוסית שמה במשך ארבעה ימים, והעסטרייכית בששה ימים, בעוד
אשר האניה ההולכת ליפו תעמוד בערים רבות בדרך ותתמחה במהלכה
מתשעה עד אחד עשר יום, וזאת היא הסבה אשר יסעו רבים לאלכסנדריא
ראשונה ומשם ישובו ליפו במשך שנים או שלשה ימים, ולאשרנו מצאנו
מהרה את האניה הרוסית „קאנסטאנטין“ הולכת מצריכה; ואחרי אשר הצטידנו
ושלמנו את מחירה, באנו אל האניה ונמצא שמה רק שנים עשר איש, מלבד
בן אחי מלך מצרים עם משרתיו, אשר נסעו עמנו גם המה בחדר מיוחד.
בבואנו אל האניה, הכיר רב החובל את רעי הי בלום אוהבו מאז, והי
שמה כי אנה לו המקרה מקום להראות לו אהבתו וייטב גם לי בגללו. אף
כי גם בלעדי זה טובה הנסיעה על אניה רוסית מעל אניות אחרות, אחרי
אשר בה סדרים טובים ומתוקנים מאין כמוהם. אניתנו עזבה את החוף, ותעף
כעל כנפי נשרים י"ד פרסאות בריטאניא בכל שעה (מהירת מסלת הברזל
בארצנו), ונעבור על פני בית התפלה ס"ט סאפיע המהלל בתבל. מרחוק

ראינו את העיר סקוטארי, ובשעה התשיעית בלילה באנו לתוך ים השיש, וכאשר האיר השחר, עברנו על פני העיר גאליפאלי, ובשעה השביעית בבקר עכדה אניתנו על חוף העיר דארדאנעלען. מהרתי לצאת ולהביט על המקום הנכבד הזה, אשר כל מלכי תבל היו נכונים לתת את כל סגלות אוצרותיהם במחיר כבודת הארץ הזאת, ואמנם בלעדי מצבה בהליכות המדינה, אין בה כל דבר הראוי לשום לב עליו. העיר קטנה מאד, וגם חוף טוב למצב אניות אין בה, אשר על כן לא תוכלנה אניות הקישור להתיצב קרוב על החוף. יושבי העיר התוגרמים הביאו אלינו לחם ופרי עץ בסירות דוגה, ואניה אחת קטנה הביאה למכור כלי חרש יפים ומשונים, אשר לא ראינו כמוהם באירופא, ורכים מהנוסעים קנו מהם את סחורתם. שש שעות עמדה אניתנו על עננה, ובחצי היום הלכנו לדרכנו. איזה שעות ארך לנו המסע לאורך לשון הים הדארדאנעלי, ובכל העת ההיא לא גרעתי עיני משני חפי לשון הים היפים מאד, ומהמון מגדלי מבצר המפוזרים הנה והנה במספר רב. לעת ערב נפתח לפנינו ים האיים עם כל המודותיו; הלילה היה ליל בהיר ואפל, ולא יכלתי לראות רק את ראשי ההרים המתנשאים על האיים הקרובים אלינו. מורד האויר הראה לנו כי האקלים יחם מעט מעט עד כי בלילה עלה הכסף החי עד שש עשרה מעלות. האניה הלכה מהרה וכל רוח לא זפריע מהלכה, עד כי ממחרת היום בבקר שעה ששית באנו אל האי היווני.

ס י ר א

העיר סירא, הנקראת על שם האי, בנויה בנוה על ראש שני הרים גבנונים. יושביה כלם כמעט יונים. בתיה נבנו מאבני גזית, משתים עד שלש מכפלות. באמצע העיר גן קטן ויפה, אשר רצפתו מרוצפה באבני שיש גדולות ומרבעות. מספר יושביה כעשרת אלפים איש. לפי הנראה כבר מצאה ההשכלה קן לה במקום הזה, אשר מעט מעט תגרש חשכת תוגרמה שכנתה הקרובה. שאלתי את פי איזה אנשים אם נמצאים יהודים בעיר, ולא יכלתי להציל מפייהם דבר ברור, עד כי אחדים מהם הביטו עלי בתמהון כאלו לא הבינו את שאלתי, ולתכלית הזאת הלכתי אל ציר ממשלת אשכנז לשאול את פיו, אחרי אשר לא היה לי כל מכיר ומודע בעיר הזאת. אפס לדאבון לבי לא מצאתי כל נפש חיה בביתו כי נסע מזה, ובכן שבתי אל האניה במפח נפש. העיר הזאת נודעת למדי לרגלי הטאבאק הטוב והזול מאד, אשר אין בכל הארץ משלו; ובמשך שש השעות, אשר עמדה אניתנו אצל החוף, הביאו לנו היונים טאבאק לרוב מאד, וכל הנוסעים קנו רב יתר מכפי צרכיהם. כבחצי היום עזבו אניתנו את החוף, ונאחו דרכנו הלאה. רב החובל הגיד לנו כי רק עד יום המחרת נראה עוד את האיים הרבים, הזורעים על כל פני הים, ואחרי כן נאחו דרכנו בלב הים התיכון, עד בואנו אלכסנדריאה. רוב האיים ההם הנם ערומים מכל שיח ועשב השדה, גם כל עץ יער ועץ